

ideje  
halv  
sitá  
fol  
n  
1

# EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 60 Lei,  
fél évre 30 Lei, egyes szám 2 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta)  
Református lelkész hivatal, a hová a  
láp szellemi részére vonatkozó min-  
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-  
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Fe di-  
nánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám  
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések  
díja, reklamációk Konrád Géza címére  
Nagyvárad, Or-utca 1. sz. küldendők.

## Iskoláink sorsa.

Mult számunk vezető cikkében megírtam, hogy a magyar egyházak fejei Bukarestbe utaztak, személyesen tárgyalandó felekezeti iskolák ügyében a közoktatásügyi miniszterrel és a kormánnyal. Utjuk teljesen eredménytelen volt. A miniszter semmit sem hajlandó álláspontjából engedni, sőt kitünt, hogy a régen tervezett és ígért ankétot sem akarja megtartani s ezek szerint e reánk nézve életkérdésben rólunk nélkülünk szándékoznak dönteni.

Már most mit cselekedjünk? Készüljünk el a legrosszabbra. Van ugyan még remény abban, hogy a kormány több tagja nem ért egyet e kérdésben a közoktatásügyi miniszterrel, amint az alkotmányozó bizottság ülésein láttuk, de erre a reményre nem szabad építünk. Tisztán kell látnunk a célt: az ellenünk irányulót is, a magunkét is. Egyszerre és nyíltan nem fogják államosítani a felekezeti iskolákat, de nem fognak egyes iskolákat sem, mert mint egyik s.-tanfelügyelő a napokban megjegyezte, „holnapután már megtudnák Párisban”. El akarják tehát sorvasztani iskoláinkat és rá akarnak kényszeríteni, hogy mi magunk vigyük oda és kínáljuk fel az államnak, hogy aztán alku nélkül vegye át azokat s amellet a kegyes jóltevő szerepét is játszassa előttünk is, Párisban is.

Nos hát ez nem fog megtörténni, mert ennek nem szabad megtörténni! De éppen azért tennünk kell és pedig mielőbb! Első sorban rendezni kell egyetemesen a tanítói fizetéseket. Nem szabad megengedni, hogy ezren és ezren egyházasdit magyarságosdit és nemzetieskedőt játszanak pár száz ember és család bőrére, sokszor nyomoruságára. Félre ne értsen senki. Jól tudom, hogy nem kell e lap olvasói számára ezeket elmondanom, de igyekezzünk megértetni azokkal, akik mi reánk néznek, igyekezzünk még akkor is, vagy éppen azért is, amikor és amiért a tanítók közül sokan előítéletes gondolkodásaikkal még mindig ellenséget látnak bennünk és minket tesznek

meg minden sérelmeik okozójává. A tanítói fizetéseket egyházkerületileg egyöntetűen kell rendezni, illetve megszabni és pedig olyan összegben, hogy tanítaink ne kacsintgassanak és ne gravitáljanak az állami iskolához. Bizom benne, hogy ezt az állami fizetésnél valamivel kisebb összeggel is elérhetjük, mert bizom tanítóink nagy többségének egyháziasságában, valamint abban is, hogy a nagyobb függetlenséget és a mozdíthatatlanságot — hogy egyebet ne is említsek — értékelik. A kerületi rendezést úgy képzelem, hogy az egyházkerületi közgyűlés állapítsa meg a kulcsot és tegye kötelezővé minden iskolafenntartó egyházra. Azokat az egyházakat pedig, melyek a legjobb akarat mellett is képtelenek kötelezettségeiknek eleget tenni, segítse az erre a célra létesítendő kerületi alaphól. Az egyetemes adó — amint előre látjuk, nem lesz kivihető, de azt is tudjuk, hogy vannak támogatásra szoruló egyházaink. A nagyszalontai egyházmegye elvileg, a nagybányai pedig számszerűleg is elhatározta segélyezésüket, de szerintem sokkal jobban lehet ezt egységesen, kerületileg megoldani. Állapítsa meg tehát a kerület a szükségletet és a hozzájárulás mértékét. Így a szükséglet is jobban ki lehet elégíteni s a teher is jobban megoszlik.

Az iskolai kérdés másik része középiskoláink ügye. Itt, mint tudjuk, a kerületi gyűlés is az egyetemes segítés elvét fogadta el és a szükséglet megállapítása után megfogja állapítani az egyházak hozzájárulását is. Nem szabad ezt az önkéntes felajánlás bizonytalan útjára bocsátani, hanem módot kell találni, amint lehet is, a hozzájárulás kötelező voltára.

Hireink között jelezzük, hogy az elnökség kérte a szervező gyűlésnek december első felére kitűzését. De ha ez valami ok miatt nem történnék is meg, az egyházkerületi gyűlést még ebben az évben meg kell tartani, hogy az iskolai kérdésekkel és terhekkel a jövő év legelején már tisztában legyünk. Egyházaink január hónapban szokták elkészíteni évi költségvetéseiket. Feltétlenül szükséges tehát tudnia, hogy mennyit kell elemi iskolák segélyezése

és középiskolák fenntartása címén beilleszteni és előteremteni.

Ennél a kérdésnél csak egyet ajánlunk vezetőink figyelmébe. Azt, hogy ezeket az összegeket nem lehet minden egyházra egy kulcs szerint egyenlően kivetni. Nem lehet pedig azért, mert kétféle egyházaink vannak. Olyanok, melyek mindig tartottak és most is tartanak fenn iskolákat és olyanok, melyek egyáltalában sem a múltban, sem a jelenben nem. Az előbbiek tehát már ugyis nagy terhet viselnek, az utóbbiak pedig aránylag igen keveset. Az igazság tehát azt kívánja, hogy ők a közös teherből többet hordozzanak, mint amazok.

Ilyen körülmények között, ha meg nem is valósítjuk, de megközelítjük az „egymás terhet hordozzátok” krisztusi elvet és el is hordozhatjuk a ránk nehezedő terheket. Hiszem, bizom, hogy el is fogjuk hordozni, mert van és lesz bennünk hozzá erő. Találón jegyezte meg egyik lelkész társunk, hogy ha 400 esztendőből csak 25 éven át volt államsegély és 375 éven fenntartottuk iskoláinkat a magunk erejéből, akkor fenn fogjuk tartani ezután is!

Egyik egyháztagunk pedig lelkesen jelentette ki, hogy ő az államsegélyt, még ha adnák is, akkor sem fogadná el, hogy teljesen magunkénak mond hassuk iskoláinkat. Hívünk megvan az iskolához ragaszkodás és megvan, meg lesz az áldozat is!

*Debreczeni István.*

## Az O. R. L. E. tanfolyama és kongresszusa.

Az O. R. L. E., vagy mai címében R. M. L. E. a háború után, annak nyomasztó sulya alól szabadulva, hozzálátott az alkotás és építés munkájához. Ennek kifejezése volt a november 2–6 napjain Debreczenben tartott tanfolyam és kongresszus, melyre nagy számmal gyűltek össze a lelkipásztorok és nagy buzgósággal vettek részt az előadásokon, sokan feleségeikkel és azok nőismerőseivel együtt. Öt napon 16 magasszínvonalú előadást tartottak a theológiák tanárai. Minden napot áhitattal keztek és fejeztek be. November 5-én vasárnap ünnepélyes istenítiszteletet tartottak a nagytemplomban, melyen Czeglédy Sándor fungált. Az elhangzott beszédek között a legkimagaslóbb volt dr. Ravasz László püspök előadása az egyesítő munkáról és dr. Baltazár Dezső püspök kongresszusi elnöki megnyitója.

Ennek elején megemlékezett az elvált egyházrészekről: „A letépett tagok elszakadása szomorúan kezd állandósulni s más egyházi viszonylatban is intézményes berendezkedés jogi formá-

ját kezdi öltetni. Mi ebben a jelenségben a he-  
kényszere által parancsolt ideiglenes kisé-  
tartalmát látjuk és... ilyen berendezéseket n-  
törvényesíthetünk soha”. Fájdalommal emlékez-  
meg arról, hogy a lelkiegységet veszélyek fenye-  
getik. „A politika által támasztott ellentétek élén  
már tompulás mutatkozik, míg viszont azok a  
törekvések, amelyek a belmissió önálló szerve-  
zésével az egyházban egyházat kívánnak létesí-  
teni: a történelmi magyar református egyház  
egységének újabb veszélyét képezik. A reformok  
lehetőségének kapuját két szárnyra nyitjuk ki,  
de óva kell intenünk a régi határok elbontásá-  
tól...”

A felekezeti közti helyzetben megemlékezett a  
vörös internacionale bukása után a jezsuitizmus-  
ban uralomra jutott fekete internacionaleról. „A  
mi célunk nem lehet más, mint ami őseinké volt.  
Az evangelium erejével lelkiileg naggyá tenni a  
földi országot, hogy lelki tartalom tekintetében  
minél értékesebb része legyen Isten országának.  
A pozíciónk hitvédelmi pozíció. A védelem két  
front felől jövő támadás felfogására hivatott. Az  
egyik front a vörös nemzetköziség, a másik a  
fekete nemzetköziség frontja. Amaz a bolsevizmus,  
emez a jezsuitizmus által képviselve. Amaz a  
szabadság, emez a szolgaság tulzása. Amaz a  
tömegzsarnokság, emez az egyéni zsarnokság  
rendszere, végeredményében mindkettő a Krisz-  
tiánizmus és nacionalizmus katasztrófájához vezet.  
A kálvini lélek sem egyik, sem másik tulzásnak  
nem adhatja oda magát. Az egyensúlyt nem  
könnyű megtartani, mert nagyon sok tűrés kell  
hozzá. A tűrést könnyűvé az abszolút hit teszi.  
Hinni kell a célunk jóságában, hinni kell elhiva-  
tottságunkban és hinni kell küzdelmeinkben si-  
kerében.

Én ilyen hitre törekedtem... Ilyen hittel tud-  
tam tűrni sokat és tudtam küzdeni sokat... Az  
evangeliumi erőháromság elsőjével: a szeretettel  
különbben minden földi hatalmasságnak föléje  
emelkedhetünk. Ezzel az erővel jártam és járok;  
építettem és építetek. A békesség fejedelme: Jézus  
az utam és Ő benne van az épületem. Ezt a prog-  
rammot ajánlom egyházamnak is, hazámnak is.  
Ennek a programnak van becsülete, támasza,  
segítsége mindenütt a világon, ahol a műveltség  
szövetneke ég. Ezzel a programmal ismerős, bar-  
rát és testvér voltam messze idegenek között is.  
Ezt a programot kellene érvényesíteni a hiva-  
talos egyháznak s benne, vele és általa a bel-  
missiónak, amelynek szükségessége felett nem lehet  
többé vételemkülönbség sem egyik, sem másik  
város, sem egyik, sem másik egyházkerület kö-  
zött s a különbség erőltetésének egyedüli okát,  
a hatalmi féltékenységet az elsőbbségi szempontot

ideje volna kiküszöbölni végérvényesen. Az elhalványodott magyar kálvinista öntudat kivilágosítása és megerősítése az egyes lelkekkel való folytonos rendszeres és módszeres foglalkozás nélkül meddő marad. Ezt ma már csak az nem látja be, aki kifelé gravitáló vágyai miatt nem tudja megmérni a magyar kálvinista öntudat hanyatlásában rejlő veszély méreteit.

A tanfolyam és kongresszus sikerei 1. A lelkészek huzamos együttlétéből származó közös munkára lekötöttség. 2. Három éven át évenként 1—1 mm. buza megajánlása theologiai, pastoriális könyvek kiadására. [A tanfolyamon 153 mm. buzát irtak alá]. 3. Évenként 1 mm. buza megajánlása a Kalvineum felsegítésére. 4. Lelkész-özvegyek és árvák istapolására különböző összegek megajánlása. 5. A „Lelkészegyesület” előfizetési díjának 24 kg. búzában megállapítása. 6. Megérzése és megértése, hogy Isten országa megvalósítására, anyaszentegyházunk javára össze kell fognunk és együtt kell építenünk.

## Az érmelléki egyházmegye közgyűlése

November 22-én Székelyhidon tartotta az érmelléki egyházmegye rendkívüli közgyűlését a kulturadó tárgyában. A javaslat alapját a gyülekezetek presbyteriumainak idevonatkozó véleményei alkották. 22 presbyterium véleménye érkezett be, amelyek mind megegyeztek abban, hogy a 30 leies kulturadót, mint amely nem megfelelő módoszat iskolaügyünk megoldására, elvetették, mindezzel közülök legtöbb kifejezetten hangsúlyozza, hogy iskoláink megmentésére minden lehető és alkalmas módot felhasznál. A tárgy felett meglehetősen széleskörű és alapos vita fejlődött ki. A vita során 2 javaslat küzdött egymással s az ütközőpontot a megállapítandó tanítói fizetéseknek az állami fizetéshez való viszonya képezte. Ne versenyezzünk mi az állammal — így szólt az egyik — hisz' talán tehetségünk sincs hozzá és mert így eo ipso feladjuk az államsegélyhez formált igényünket, amely államsegély pedig ép a törvényben már kimondott és biztosított egyenlősítést van hivatva keresztülvinni. — Adjuk meg a tanítóknak, amit mindig óhajtottak — szól a másik — nem bizva az államsegélyben és nem építve az írott törvényre.

A másik ütközőpont volt a fő- és középiskolák kérdése, melyet az egyik kikapcsolt volna a gyülekezeti adózás köréből, számítva a külföldi testvéreink támogatására, míg a másik hangsúlyozva ezeknek az elemi intézetekkel egyenlő fontosságát, a rendszeres adózás tárgyává kívánta tenni ezeket is. Végül is szótöbbséggel oly értelmi

határozat hozatott, hogy a 30 leies adókulcs mellőzésével köteleztessenek egyházközségeink iskoláiknak fenntartására a maguk erejéből, mint azt évszázadokon át teljesítették és a tanítói fizetéseknek az állami mértékek felemelésére; a felsőbb tanintézetek fenntartásához pedig minden egyház belkörüleg megállapított állandó természetű fenntartási összeggel járuljon hozzá. Együttal a tanítói fizetések leendő egyöntetű értékelése végett 2 tagu bizottságot küldött ki.

Megemlékezésreméltók még a gyűlésből a következők: Az új tisztikarra leadott szavazatok a régi tisztikart kevés változással állították ismét az ügyek élére. A gyűlés számvevőszéki elnöknek dr. Gulácsy Sándort, egyházmegyei számvevőnek Szabó Zoltán lelkészt választotta meg. Tanítók részére tanítói gyűlés alkalmával fuvardíjon kívül 25 lei napidíj, egyházkerületi közíg. járulék címén az államsegély megnyeréséig a megyei járulékkal együtt lélekszám szerint 40 banit állapított meg.

Több közigazgatási és egyéb ügyek után a gyűlés véget ért.

## Halottaink

**Kovács Károly** nyug. füzessgyarmati lelkipásztor október 4-én 56 éves korában elhunyt. Ungváron született, Sárospatakon tanult. Előbb Egerben volt helyettes, majd rendes lelkész és a parányi kis gyülekezetet a virágzás magas fokára emelte. 1902-ben a füzessgyarmati egyház választotta meg, hol tovább folytatta építő munkáját. Legmaradandóbb alkotása az a hatalmas emeletes iskola, melyet a háború kitörése és betegsége miatt egészen nem tudott befejezni. Folyó évi április 1-én nyugalomba ment. Nyugdíjához a gyülekezet 25 mm. terménnyel járult hozzá és lakást biztosított számára. Egy hónapja csak, hogy elfoglalta lakását, mikor a halál hirtelen kioltotta munkás életét. Temetése 6-án ment végbe, mikor Harsányi Pál esperes tartott felette beszédet, a sirnál pedig utóda Jánosi Zoltán és Okt Gyula egykori tanítványai búcsúztak tőle. Felesége, — Nagy Béla sárospataki theol. tanár testvére — és négy gyermeke gyászolja. Emlékére a tanítói kar alapítványt tett, mely mások adományával szép összegre rug.

**Győry László** nyug. lelkész élete 65-ik évében november 16-án Szatmáron elhalt. Előbb a szettyéni, majd a zsarolyáni, végül a geberjéni egyházaknál lelkészkedett, mignem 1916-ban 30 évi hűséges munkásság után nyugalomba ment. Felesége és egyetlen leánya gyászolják.

**Tóth Mór** patóházai földbiztosító, a nagybányai egyházmegye tanácsbírója 67 éves korában meghalt. Temetése november 16-án volt. Minden jó és igaz ügyért mindenkor buzgón fáradozott.

A hű szolgák emlékezete legyen áldott.

## Értesítés.

Tisztelettel tudatom a Nagytiszteletű Lelkész urakkal, hogy a **Magyar Református Naptár** teljesen elfogyott.

A 10.000 példány kevésnek bizonyult és egyelőre nem tehetek eleget további megrendeléseknek.

Szükségességnek látszik második kiadás nyomtatása, ezt azonban csak úgy készíthetem, ha legalább háromezer példány rendelése biztosítható.

Fölkérem azért a Nagytiszteletű Lelkész urakat, a még szükséges példányok számát postafordultával közölni méltóztassanak.

A második kiadás legkésőbb újvra expediálva lenne.

Hálásan köszönve meg szíves támogatásukat, vagyok teljes tisztelettel

*Béres Károly,*  
nyomdatulajdonos.

## Egyházi hírek

**Elmult október.** A kultuszminisztérium, bár előbb júniusra ígerte, utóbb október hónapra kérte elhalasztani egyházkerületünk újjászervező gyűlését. Október eljött és október elmult, még az ó-naptár szerint is. Kerületünk elnöksége méltányolva a kormány sok elfoglaltságát, türelmével végig várta az egész hónapot, de miután mindaddig semmi sem történt, püspökünk az egyházkerületi közgyűlés határozata szerint felterjesztést intézett a minisztériumhoz, kérve a közgyűlés idejének december első felére kitűzését.

**A lelkeszi drágasági segélyek felemelése.** Az állami tisztviselők drágasági pótlékával együtt a lelkeszi drágasági pótlékok is felemeltetnek az eddiginek  $1\frac{1}{2}$ -szeresére és ezeket már október 1-től kezdve folyósítani fogják. Már így készültek el a kimutatások is október és november hónapokról és úgy látszik, hogy most ennek a 2 hónapi segélynek kiutalása fog megtörténni. Ezentul családi pótlék is lesz és pedig 1 gyermek után havi 100, 2 gyermek után 150, 3 és több után 250 lei. Azok a gyermekek, azonban, akik existenciájukról maguk gondoskodnak, bár a családi körben élnek, nem részesülhetnek a családi pótlékban, ugyancsak azok sem az apa után, kik az anya után esetleg már megkapták azt.

**Helyreigazítás.** Nagybányáról vettük a következő sorokat: Nagytiszteletű Szerkesztő ur! Kedves Barátom, a Szemle nov. 4-iki számában közölt propaganda-hirben csak annyi a sajtóhiba, hogy a nagybányai egyház nem 100 (egyszáz), hanem 200 (kettőszáz) leit küldött be a püspöki

hivatalhoz a kerületi néplapra, illetve sajtóalapra. Aminek a küldésével nem a hiuságnak, hanem az igazságnak kívánok eleget tenni. Egyébként őszintén kívánom, hogy mindazok az egyházak, amelyek részéről a jelzett alapra adomány érkezik, a valóságban kétszerannyit küldjenek be, mint amennyit a Szemle hivatalosan kimutat. És legalább 10 bányai lélekszám szerint. De ha tehetik, inkább többet. Szívvel üdvözlő Soltész Elemér.

**Az új énekeskönyv** első kiadása, mely 100.000 példányban készült, elfogyott. Az eladási árból megállapított jutalék: 600.000 kor. volt, melyet felosztanak az 5 egyházkerület között, Erdélyt is ideértve. Egyben 50.000 példány második kiadást határozott el az énektárgyi bizottság.

**Iskolai segélyek.** Ez nem államsegély, hanem angol, illetve amerikai segély, melyet részben az iskola-fenntartó egyházak, részben tanítók kaptak. De csak azok az egyházak és tanítók, melyeknek a segélyezésre nagyobb szükségük volt. — Bár igaz, hogy „bisdat qui cito dat”, de mégis jobb lett volna a segély kiosztásával megvárni a most összegyűjtés alatt levő díjlevéladatokat, mert hisszük, hogy sokkal nagyobb alapossággal és méltányosabban lehetett volna a segélyeket kiosztani. Megnyugvásunkra szolgál az a hír, hogy még másik és nagyobb segély is van kilátásban, melyet már a küldött adatok szerint lehet kiosztani.

**A nagyváradi Prof. Jótékony Egylet** november 18-án sorsolással és jótékony buffettel egybekötött nívós műsoru estélyt tartott, melyen jelen volt Nagyvárad egész társadalma felekezeti különbség nélkül. Az estély tiszta jövedelme 22.000 lei volt.

**A nagyszalonfal egyházmegyei lelkesgyámintézet** választmánya liquidálja az elszakadt részekkel közös vagyonát s a szétosztásra javaslatétel végett 3 tagu bizottságot küldött ki. Kimondotta továbbá, hogy azok a lelkesek is tagjai lehetnek, kik mindeddig nem léptek be, ha a járulékokat visszamenőleg is megfizetik, kamataikkal együtt. Az egyházmegyei pénztárnokot felhatalmazta, hogy a járulékokat — az egyházét is — levonja az utolsó negyedévi államsegélyből. A körönában megállapított díjakat 1:2 arányban szedik és már a liquidálásig is külön kezelik a másik rész egyházmegyéjétől. — Ügyésszé id. Hadházy Kálmán helyébe, ki nem képviselheti már a gyámintézetet, ifj. dr. Hadházy Kálmánt választotta meg.

**Iskolai adományok.** Id. Madarassy László nagypeleskei földbirtokos 1000 leit adott Tóth Mór egyházmegyei tanácsbíró elhunytá alkalmából koszorúválság címén a szatmári elemi iskola javára és megígérte, hogy évenként 1000 lei-el fog hozzájárulni az iskola fenntartásához. — Ugyanott egy magát megnevezni nem akaró egyháztag szintén 1000 leit adott erre a célra és ígéretet tett további támogatására is.

## Szerkesztői üzenetek ...

**Gyakorlati előadó** egyetemi hallgatók karácsonyra legációba ajánlkoznak és pártfogást kérnek. Melegen ajánlom őket lelkesztársaim figyelmébe. Megkereséseikkel sziveskedjenek hozzám fordulni.

**B. M. Sifer.** Cikkét a jövő számban közlöm. — **Sz. L. Pliskol.** A beküldött értesítéseket csak most köszönhetem meg. A nyugdíj ügyben tessék az esperesi hivatalhoz fordulni; az ő hatáskörébe tartozik. — **O. L. Érkeserü.** Levélben akartam válaszolni, de nem jutok hozzá. Cikkje határozott írói készséget mutat, szerettem volna közölni, de terjedelme miatt nem tehettem és az elméleti cikkekre — sajnos — ritkán van terünk. — **Dr B. G. Naggszántó.** Cikkeddel kerestelek néhányszor Váradon, de hiába. Levélért türelmet kérek. — **T. L. Ráransebes. D. J. Nagylak.** Szintén.

## Hivatalos rész.

1682—1922 sz.

### A kebelbeli nt. Lelkész uraknak!

A Vallás és Művészeti miniszter ur a pénzügyminiszterium 168436—1922 sz. közlése folytán 56452—1922 sz. leiratával hivatalommal tudatta, hogy a f. évi október hó 1. napjától kezdődőleg a lelkészeknek pótdrágasági és családi segélyt engedélyezett. A kimutatás elkészítéséhez szükséges adatoknak a legpontosabb betérjesztését kérve, a nagytiszteletű esperesi hivatalokhoz érkezett felhívásban kívánt adatok pótlása céljából szükséges még annak a közzététele, hogy a családi segélyt a miniszter ur csak azok után a gyermekek után folyósítja, akik létfenntartásukról gondoskodni nem képesek; ellenkező esetben, azok a gyermekek, még ha a családban laknak is, akik existenciájukat biztosítani tudják, erre igényt nem tarthatnak. Továbbá, ha a férj és feleség is tisztviselő, ebben az esetben a családi segély csak az egyik fél után engedélyezhető. Ha tehát valaki az esperesi hivatalokhoz már betérjesztett jelentésében ezeket a körülményeket figyelmen kívül hagyta volna, akkor ezeknek fennforgásáról hivatalomat közvetlenül és sürgősen értesíteni sziveskedjék, hogy a miniszteri rendelkezéssel ellentétben álló kiosztások be ne következzenek.

Atyafiságos üdvözléssel vagyok  
Nagyvárad, 1922, nov. 26.

Sulyok.

1645—1922 sz.

### A nt. Lelkész és tek. Tanító uraknak.

A trianoni békeszerződés rendelkezéseiből folyó államjogi változás, a „Hangya” szövetkezetek központi érdekképviseletét is a viszonyokhoz való alkalmazkodásra kényszerítette. Ennek következtében alakult meg Romániában a nagyenyedi

központ mint teljesen önálló szervezet, mely a kötelekbe tartozó szövetkezetek áruellátását, ügyvitelük irányítását és ellenőrzését a régi irányelvek szerint teljesíti tovább is.

Mint hogy a „Hangya” központ és a kötelekbe tartozó szövetkezetek jogállása végleges rendezést nyert, ennél fogva minden korlátozás nélkül szabadon fejtheti ki az alapszabályokban és a magyar kereskedelmi törvényben körvonalozott tevékenységét és gyakorolhatja jövőben az eddigi keretek között jogait. Tehát alakíthat új szövetkezeteket is, e helyek eddig akadályokba ütköztek és azok cégjegyzéke minden akadály nélkül eszközölhető.

A lelkeszi és tanítói kar a múltban elismerésre méltóan vett részt a Hangya-szövetkezetek vezetésében és irányításában. Amennyiben a támogatás indokai ma talán még inkább fennállnak, teljes bizalommal kérem lelkesztársaimat és tanító atyáinkfiat, hogy a szövetkezetekben rejlő nagy közgazdasági érdekeket szíves jóindulatukba fogadván, azoknak jövőben értékes munkáit legyenek és ott, ahol e tekintetben még a szervezés nem történt meg, azt keresztülvinni sziveskedjenek. Annál inkább, nem közismert, hogy a „Hangya” szövetkezet amint a múltban sem szorítkozott kizárólag csak üzleti tevékenységre, hanem erejéhez mérten mindenkor részt vett a közérdekű erkölcsi és társadalmi célok támogatásában, jövőben annál fokozottabban szolgálhatja a szent célokat, minél szélesebb körre terjeszkedvén, fejlődhet és erősbödik.

Atyafiságos üdvözléssel vagyok  
Nagyvárad, 1922, nov. 22.

Sulyok.

1666—1922 sz.

### Hirdetés.

A szatmárnémeti-i református tanítónőképző intézet igazgatóságának jelentése folytán közhírré teszem, hogy Polcz Gizella alsómislyei születésű [1888 dec. 24 szül.], róm. kath. vallású tanítónő részére az 1907. évi június hó 27-én 45 sz. a. kiállított, s állítólag elveszett oklevele helyett 529—1922. sz. a. másolatot adott ki.

Nagyvárad, 1922. évi nov. 25.

Sulyok.

1690—1922 sz.

### Hirdetmény.

A f. évi szeptember hó 28-án Nagyváradon megtartott egyházker. közgyűlésünk 62—l. sz. határozata folytán közhírré teszem, hogy a szatmárnémeti-i református tanítónőképző intézet igazgatósága az állítólag elveszett tanítói oklevél eredeti példánya helyett Juhász Amália-Piroska részére 112—1922 sz. [eredeti 165—1917 sz.] Szerző Rozália részére pedig 157—1922 sz. [eredeti 637—1915 sz.] másolatot állított ki.

Nagyvárad, 1922, november hó 22.

Sulyok  
elnök.

**Pályázat.**

A kiskereki-i ref. egyházközség pályázatot hirdet a kántor-tanítói állásra. Javadalom: 1. Tisztességes lakás-kerttel; 2. 16 kis hold föld haszonélvezete megfelelő legelő-illetőséggel, vagy e helyett — ha úgy vesszük — 3200 lei; 3. 56 lei készpénz; 4. 301 lei terményváltás; 5. Minden tanítvány után fél véka rozs, fél véka szemes tengeri és 20 lei [a tanítványok átlagos száma 60]; 6. Törvényszabta temetési stóla. — Kötelesség: Az I—VI oszt. fiú növendékek egyházkerületi tanterv szerinti vezetése; összes kántori teendők végzése, kánonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat; egyházi jegyzőség; ismétlő iskolások tanítása a polgári községtől adandó díjazás mellett. — A presbiteriumhoz intézett s oklevéllel, pályázati bizonyítvánnyal felszerelt kérvények, — e hirdetés megjelenésétől számított 14 nap alatt a kiskereki-i ref. lelkész hivatalhoz küldendők. [u. p. helyben.] Az állás esperesi jóváhagyás után azonnal elfoglalandó.

Kiskereki, 1922, november 27.

**Presbiterium.**

1719—1922 sz.

**Pályázat.**

A bihari református egyházmegyébe kebelezett nagykakucsi egyház eltávozás folytán megüresedett lelkészi állására pályázatot hirdetek.

Javadalom: 1. Minden egész ágy fizet 2 véka gabonát. 2. Minden félágy fizet 1 véka gabonát. 3. Minden egész ágy máriás cimen 68 fillért. 4. Minden félágy máriás cimen 34 fillért. 5. Minden egész ágy egy szekér galyfát, vagy helyette 2 koronát. 6. Minden félágy fél szekér galyfát, vagy helyette 1 koronát. 7. Hét kat. hold szántó, melyből 2 köblös földet az egyház egyszerű megugyololni, magálászántani s a lelkész magával bevetni, a termést learatni, keresztbe rakni s behordani köteles. 8. Négy hold kaszáló, melyet az egyház lekaszálni, felgyűjteni, boglyába rakatni s behordani tartozik. 9. Nyolc hold legelő. 10. A vasut által elfoglalt föld értékének 42 forint 90 krajcárnak évi kamata. 11. Kongrua 855 kor. 64 f. 12. Közalapi tőkesegély 350 kor. 13. Allamsegély 150 kor. 14. Örles háromszor. 15. Stóla. 16. Lakás kerttel, amelynek szántás alá eső részét az egyház megszántatja. — A nyolc hold legelő kivételével a föld adóját az egyház fizeti, a nyolc hold adója a lelkészt terheli. — E díjlevél 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 14, 16. pontjai alatt felsorolt összes természetbeni szolgáltatásokért az egyház utóbb 332 Leit fizetett.

Pályázati határidő jelen pályázati hirdetés megjelenésétől számított három hét.

Pályázati kérvények Csernák Béla esperes címére, [Nagyvárad, Olaszi] küldendők.

Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Nagyvárad, 1922, december 1.

Sulyok.

**Nagytisztelendő Esperes, iskolaszéki Elnök és Igazgató urak figyelmébe!**

A 321-1922 sz. Egyházkerületi közgyűlési határozattal népiszkoláinknak használatra ajánlott

**román-magyar nyelvű iskolai nyomtatványokat**

famentes papirra nyomtatva állandóan raktáron tartom és azokat a következő legutányosabb árain mellett hozom forgalomba:

Felvételi napló --- --- --- íve 2' — Lei  
Előmeneteli és mulasztási napló, íve 1'50 "  
Haladási napló --- --- --- íve — 80 bani

Ezen nyomtatványokból tetszés szerinti mennyiséget be is köthetnek, a Mulasztási Naplót kötetenként 25 Leiért, a Haladási Naplót 18 Leiért.

Értesítő könyvecske, darabja 2 lei 60 bani.  
Elemi iskolai bizonyítvány --- 10 drb 7 Lei.

10 darabnál kevesebbet nem küldhetek egy nyomtatványból sem.

Bármely más nyomtatványokat, borítékokat, papirokat is legutányosabb áron szállíthatok és tisztelettel ajánlom jónevű könyvnyomdám szíves figyelmükbe.

Nagybecsű megrendeléseket kérve vagyok

hittestvéri tisztelettel

**Béres Károly** nyomdatulajdonos,  
az „Egyházi és Iskolai Szemle“ kiadója  
Oradia-Mare - Nagyvárad,  
Fő-utca 14. szám.

**Református  
iskolák összes tankönyvei,  
író- és rajzszerke,  
iskolai nyomtatványok**  
kaphatók

**Mégai és László**

könyvnyomda, könyv- és papírkereskedés  
ORADEA-MARE—NAGYVÁRAD,  
Str. Avram Iancu [Kossuth]-utca 2  
Telefon 6-23

**Legolcsóbb árak!  
Pontos kiszolgálás!**